

THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ TƯ NHÂN: NGHIÊN CỨU TẠI TỈNH ĐỒNG THÁP

● TRẦN NGUYỄN MINH NHẬT¹ - DƯƠNG HỮU TUYẾN^{2,*}

¹Viện Kiểm sát nhân dân tỉnh Đồng Tháp

²Trường Đại học Giao thông vận tải

*Tác giả liên hệ: dhtuyen@utc.edu.vn

TÓM TẮT:

Nghiên cứu phân tích thực trạng và các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển khu vực kinh tế tư nhân tại Đồng Tháp trong bối cảnh triển khai Nghị quyết số 68-NQ/TW về phát triển kinh tế tư nhân. Nghiên cứu sử dụng kết hợp dữ liệu thứ cấp và dữ liệu sơ cấp thu thập từ khảo sát 156 doanh nghiệp tư nhân trên địa bàn tỉnh trong tháng 3/2025. Kết quả nghiên cứu cho thấy, khu vực kinh tế tư nhân tại Đồng Tháp đã phát triển đáng kể về quy mô và đóng góp tích cực vào tăng trưởng kinh tế, tuy nhiên, cơ cấu phát triển còn thiếu cân đối. Trên cơ sở đó, đề xuất một số hàm ý chính sách theo hướng cải thiện môi trường thể chế, nâng cao khả năng tiếp cận vốn, phát triển nguồn nhân lực và thúc đẩy liên kết chuỗi giá trị nhằm nâng cao chất lượng và tính bền vững của khu vực kinh tế tư nhân trong thời gian tới.

Từ khóa: kinh tế tư nhân, tỉnh Đồng Tháp, doanh nghiệp, yếu tố ảnh hưởng, chính sách.

1. Đặt vấn đề

Trong tiến trình phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, khu vực kinh tế tư nhân ngày càng được xác định là động lực quan trọng của tăng trưởng, tạo việc làm và nâng cao năng lực cạnh tranh quốc gia. Quan điểm này được khẳng định trong Nghị quyết số 68-NQ/TW. Tuy nhiên, xuất phát từ đặc điểm nền kinh tế Việt Nam còn mang tính sản xuất nhỏ lẻ, phân tán, việc phát triển kinh tế tư nhân không thể thực hiện theo cách tiếp cận đồng loạt mà cần có lộ trình phù hợp với điều kiện thực tiễn của từng địa phương. Đồng Tháp thuộc vùng Tây Nam Bộ với đặc trưng sông nước, sản xuất nông nghiệp chiếm ưu thế, tổ chức kinh tế phân tán

và doanh nghiệp quy mô nhỏ là chủ yếu. Điều này vừa tạo lợi thế về tài nguyên, vừa đặt ra yêu cầu phải có cách tiếp cận phù hợp trong phát triển kinh tế tư nhân, đặc biệt trong việc nâng cao năng lực tổ chức sản xuất, quản trị và liên kết kinh tế.

Trong bối cảnh đó, việc phát triển kinh tế tư nhân cần được nhìn nhận không chỉ ở góc độ mở rộng số lượng doanh nghiệp mà còn ở quá trình chuẩn bị các điều kiện nền tảng, bao gồm: chuẩn bị nguồn nhân lực phù hợp; xây dựng mô hình phát triển thích ứng với đặc thù sản xuất nhỏ; tăng cường tập huấn, rèn luyện kỹ năng quản trị và tuân thủ pháp luật; đồng thời triển khai thử nghiệm và điều chỉnh chính sách theo thực tiễn. Trên cơ sở đó, nghiên cứu này tập

trung phân tích thực trạng, làm rõ các yếu tố ảnh hưởng và đề xuất các định hướng phát triển kinh tế tư nhân theo lộ trình phù hợp với đặc điểm địa phương, hướng tới nâng cao giá trị gia tăng và tính bền vững trong giai đoạn tới.

2. Cơ sở lý thuyết về phát triển kinh tế tư nhân

2.1. Vai trò của kinh tế tư nhân

Nghị quyết số 68-NQ/TW xác định kinh tế tư nhân giữ vai trò nòng cốt trong huy động, phân bổ và sử dụng hiệu quả các nguồn lực xã hội. Với đặc điểm linh hoạt và khả năng thích ứng nhanh với biến động của môi trường kinh doanh, khu vực này góp phần thúc đẩy đổi mới mô hình tăng trưởng và nâng cao năng suất lao động (Nguyễn Hồng Sơn, 2017; Hoàng Thị Thắm, 2025). Sự phát triển của doanh nghiệp tư nhân và hộ kinh doanh không chỉ góp phần giải quyết việc làm mà còn nâng cao thu nhập và cải thiện đời sống của người lao động (Nguyễn Hữu Hải & Nguyễn Văn Trọng, 2025). Với áp lực cạnh tranh trên thị trường buộc các doanh nghiệp tư nhân phải liên tục cải tiến công nghệ, nâng cao chất lượng sản phẩm và tối ưu hóa quy trình sản xuất - kinh doanh. Quá trình này dần dần góp phần hình thành các doanh nghiệp có quy mô lớn, có khả năng tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị khu vực và toàn cầu (Đỗ Vũ Phương Anh và cộng sự, 2022).

Tuy vậy, để kinh tế tư nhân phát huy đầy đủ vai trò là động lực tăng trưởng, điều kiện tiên quyết là phải có môi trường thể chế minh bạch, ổn định và thuận lợi cho hoạt động đầu tư, kinh doanh. Các nghiên cứu trước đây cho thấy, những rào cản về thể chế, khả năng tiếp cận nguồn lực và hạn chế về năng lực nội tại của doanh nghiệp vẫn đang là những yếu tố cản trở sự phát triển của khu vực này (Hoàng Minh Đức et al., 2021; Nguyễn Hồng Sơn, 2017).

2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế tư nhân

Sự phát triển của khu vực kinh tế tư nhân chịu tác động tổng hợp của nhiều yếu tố thuộc cả môi trường vĩ mô và vi mô. Trong đó, yếu tố thể chế và chính sách được xem là nền tảng quan trọng quyết định

mức độ thuận lợi của môi trường kinh doanh. Một hệ thống pháp lý minh bạch, ổn định cùng với cải cách thủ tục hành chính hiệu quả sẽ góp phần giảm chi phí tuân thủ, nâng cao niềm tin của doanh nghiệp và khuyến khích đầu tư tư nhân (Nguyễn Hữu Hải & Nguyễn Văn Trọng, 2025). Ngược lại, những rào cản về thủ tục, chi phí không chính thức và sự thiếu nhất quán trong thực thi chính sách có thể làm suy giảm động lực phát triển của khu vực này (Nguyễn Hồng Sơn, 2017).

Bên cạnh đó, khả năng tiếp cận các nguồn lực sản xuất, đặc biệt là vốn, đất đai và công nghệ, có ảnh hưởng trực tiếp đến quy mô và hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp tư nhân. Trong thực tế, nhiều doanh nghiệp, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa, gặp khó khăn trong tiếp cận tín dụng do hạn chế về tài sản bảo đảm và minh bạch tài chính. Điều này làm hạn chế khả năng mở rộng sản xuất và đầu tư đổi mới công nghệ (Hoàng Minh Đức et al., 2021). Chất lượng nguồn nhân lực cũng là một yếu tố có ý nghĩa quyết định đối với năng lực cạnh tranh của khu vực kinh tế tư nhân. Mức độ phát triển của kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội, bao gồm hạ tầng giao thông, logistics, công nghệ thông tin và các dịch vụ hỗ trợ doanh nghiệp, cũng đóng vai trò quan trọng trong việc giảm chi phí giao dịch và nâng cao hiệu quả hoạt động của doanh nghiệp tư nhân.

Ngoài ra, mức độ liên kết kinh tế và khả năng tham gia chuỗi giá trị, đặc biệt là chuỗi giá trị toàn cầu, có ảnh hưởng đáng kể đến sự phát triển bền vững của khu vực kinh tế tư nhân. Các doanh nghiệp có khả năng liên kết tốt thường tận dụng được lợi thế về quy mô, công nghệ và thị trường, từ đó nâng cao giá trị gia tăng và năng lực cạnh tranh (Đỗ Vũ Phương Anh và cộng sự, 2022). Tuy nhiên, thực tế cho thấy phần lớn doanh nghiệp tư nhân ở Việt Nam vẫn chưa tham gia sâu vào các chuỗi giá trị này.

3. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu được thực hiện theo cách tiếp cận kết hợp giữa phương pháp định tính và định lượng nhằm đánh giá thực trạng và xác định các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển khu vực kinh tế tư nhân trên địa bàn Đồng Tháp.

Dữ liệu nghiên cứu bao gồm dữ liệu thứ cấp và dữ liệu sơ cấp. Dữ liệu thứ cấp được thu thập từ các báo cáo của UBND tỉnh, niên giám thống kê, văn bản chính sách và các nghiên cứu liên quan nhằm xây dựng cơ sở lý thuyết và bối cảnh phân tích.

Dữ liệu sơ cấp được thu thập thông qua khảo sát trực tiếp 156 doanh nghiệp tư nhân trong tháng 3/2025. Mẫu khảo sát được lựa chọn theo phương pháp thuận tiện, có phân bổ theo lĩnh vực hoạt động để đảm bảo tính đại diện tương đối. Đối tượng khảo sát là chủ doanh nghiệp hoặc cán bộ quản lý, có hiểu biết về hoạt động sản xuất - kinh doanh và môi trường pháp lý của doanh nghiệp. Nội dung khảo sát tập trung vào các nhóm yếu tố chính gồm: môi trường thể chế, khả năng tiếp cận nguồn lực, chất lượng nguồn nhân lực, điều kiện hạ tầng và mức độ liên kết kinh tế.

Dữ liệu thu thập được xử lý bằng phương pháp thống kê mô tả và phân tích hồi quy nhằm đánh giá mức độ ảnh hưởng của các yếu tố đến phát triển kinh tế tư nhân.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Thực trạng phát triển kinh tế tư nhân tại tỉnh Đồng Tháp

Số liệu tại Bảng 1 cho thấy, khu vực kinh tế tư

nhân tại Đồng Tháp đã đạt quy mô đáng kể, song cơ cấu phát triển còn bộc lộ nhiều điểm chưa cân đối. Tổng số hơn 133 nghìn cơ sở kinh tế tư nhân phản ánh mức độ năng động của khu vực này trong nền kinh tế địa phương. Tuy nhiên, sự chênh lệch lớn giữa hộ kinh doanh và doanh nghiệp cho thấy, khu vực tư nhân vẫn phát triển chủ yếu theo chiều rộng, với mức độ chính thức hóa còn hạn chế. Việc hộ kinh doanh chiếm gần 90% tổng số cơ sở kinh tế hàm ý phần lớn hoạt động sản xuất - kinh doanh vẫn ở quy mô nhỏ, phân tán và ít có khả năng tích lũy, mở rộng.

Xét theo cơ cấu ngành, khu vực thương mại - dịch vụ chiếm tỷ trọng cao nhất (trên 56%), phản ánh xu hướng chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng giảm dần phụ thuộc vào nông nghiệp và gia tăng các hoạt động có tính thị trường cao. Sự phát triển mạnh của khu vực này gắn với quá trình đô thị hóa, mở rộng tiêu dùng và phát triển hệ thống phân phối. Trong khi đó, khu vực công nghiệp - xây dựng chiếm khoảng 24%, giữ vai trò quan trọng trong chế biến nông sản và phát triển hạ tầng, song quy mô còn hạn chế. Đáng chú ý, khu vực nông nghiệp vẫn chiếm gần 20% số doanh nghiệp, cho thấy nền tảng kinh tế của tỉnh vẫn dựa nhiều vào

Bảng 1. Thống kê số lượng doanh nghiệp tư nhân tại tỉnh Đồng Tháp

Nhóm chỉ tiêu	Phân loại	Số lượng	Tỷ trọng (%)
Loại hình doanh nghiệp	Doanh nghiệp	13.000	9,73
	Hộ kinh doanh	120.000	89,86
	Hợp tác xã	526	0,39
Cơ cấu doanh nghiệp theo lĩnh vực	Thương mại - dịch vụ	7.318	56,29
	Công nghiệp - xây dựng	3.147	24,21
	Nông nghiệp	2.535	19,50
Cơ cấu doanh nghiệp theo quy mô vốn	Dưới 10 tỷ đồng	8.964	68,95
	Từ 10 - 50 tỷ đồng	2.781	21,39
	Trên 50 tỷ đồng	1.255	9,66

Nguồn: Tổng hợp từ các báo cáo của UBND tỉnh Đồng Tháp

nông nghiệp, đồng thời phản ánh quá trình chuyển đổi sang mô hình sản xuất quy mô doanh nghiệp còn diễn ra chậm.

Xét theo quy mô vốn, cấu trúc doanh nghiệp thể hiện rõ đặc điểm “đáy rộng - đỉnh hẹp”. Phần lớn doanh nghiệp có quy mô vốn dưới 10 tỷ đồng (gần 69%), trong khi tỷ lệ doanh nghiệp có vốn trên 50 tỷ đồng chỉ chiếm chưa đến 10%. Cấu trúc này cho thấy khu vực kinh tế tư nhân còn hạn chế về năng lực tài chính, khả năng tích tụ và tập trung vốn chưa cao, từ đó ảnh hưởng đến khả năng đầu tư công nghệ, mở rộng sản xuất và nâng cao năng lực cạnh tranh.

Tổng hợp các khía cạnh trên cho thấy khu vực kinh tế tư nhân tại Đồng Tháp đã phát triển nhanh về số lượng và đóng góp tích cực vào tăng trưởng kinh tế, song chất lượng phát triển còn hạn chế. Sự chiếm ưu thế của các cơ sở kinh doanh quy mô nhỏ, cùng với tỷ lệ thấp của doanh nghiệp quy mô lớn và mức độ chuyển dịch ngành còn chậm, cho thấy khu

vực này chưa thực sự trở thành lực lượng dẫn dắt tăng trưởng.

4.2. Phân tích những yếu tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế tư nhân

Kết quả tại Bảng 2 cho thấy các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế tư nhân có mức độ tác động khác nhau, trong đó nổi bật là nhóm yếu tố liên quan đến khả năng tiếp cận nguồn lực và môi trường thể chế.

Khả năng tiếp cận vốn tín dụng có giá trị trung bình cao nhất (4,12), cho thấy, đây là rào cản lớn nhất đối với doanh nghiệp tư nhân. Kết quả này phản ánh thực tế các doanh nghiệp, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và vừa, vẫn gặp nhiều khó khăn trong việc tiếp cận nguồn vốn chính thức do hạn chế về tài sản đảm bảo và năng lực tài chính. Bên cạnh đó, các yếu tố như chi phí không chính thức (3,94) và thủ tục hành chính (3,85) cũng được đánh giá có mức độ ảnh hưởng tương đối cao, cho thấy môi trường thể

Bảng 2. Kết quả khảo sát các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế tư nhân

Nhóm yếu tố	Biến quan sát	Giá trị trung bình	Độ lệch chuẩn
Thể chế - chính sách	Tính minh bạch của chính sách	3,72	0,81
	Thủ tục hành chính	3,85	0,76
	Chi phí không chính thức	3,94	0,88
Tiếp cận nguồn lực	Khả năng tiếp cận vốn tín dụng	4,12	0,79
	Tiếp cận đất đai/mặt bằng	3,88	0,82
	Tiếp cận công nghệ	3,67	0,75
Nguồn nhân lực	Chất lượng lao động	3,91	0,73
	Năng lực quản trị	3,84	0,70
	Hiểu biết, kiến thức pháp luật về kinh doanh	3,74	0,73
Hạ tầng	Hạ tầng giao thông	3,76	0,78
	Hạ tầng logistics	3,69	0,80
Liên kết kinh tế	Liên kết với doanh nghiệp khác	3,58	0,77
	Tham gia chuỗi giá trị	3,49	0,74

Nguồn: Khảo sát 156 doanh nghiệp (2025), tổng hợp của tác giả

chế tuy đã cải thiện nhưng vẫn còn tồn tại những điểm nghẽn nhất định.

Theo kết quả phân tích dữ liệu bằng phần mềm SPSS 20.0, phương trình hồi quy như sau:

Phát triển kinh tế tư nhân = 0,512 + 0,286 (Môi trường thể chế) + 0,341 (Khả năng tiếp cận nguồn lực) + 0,198 (Chất lượng nguồn nhân lực) + 0,154 (Chất lượng hạ tầng) + 0,127 (Mức độ liên kết kinh tế).

Kết quả ước lượng cho thấy, tất cả các biến độc lập đều có tác động cùng chiều đến mức độ phát triển kinh tế tư nhân. Trong đó, khả năng tiếp cận nguồn lực ($\beta = 0,341$) có mức độ ảnh hưởng lớn nhất, phản ánh vai trò then chốt của vốn và các nguồn lực sản xuất đối với sự phát triển của doanh nghiệp. Tiếp theo là môi trường thể chế ($\beta = 0,286$), cho thấy việc cải thiện thủ tục hành chính và tính minh bạch chính sách có ý nghĩa quan trọng trong việc thúc đẩy khu vực kinh tế tư nhân.

Các yếu tố như chất lượng nguồn nhân lực ($\beta = 0,198$) và chất lượng hạ tầng ($\beta = 0,154$) có mức độ tác động trung bình, trong khi mức độ liên kết kinh tế ($\beta = 0,127$) có tác động thấp hơn, phù hợp với thực tế doanh nghiệp tại địa phương chưa tham gia sâu vào chuỗi giá trị.

5. Kết luận và hàm ý chính sách

Kết quả nghiên cứu cho thấy, khu vực kinh tế tư nhân tại Đồng Tháp đã có bước phát triển đáng kể, song vẫn mang đặc trưng của nền kinh tế sản xuất nhỏ, phân tán với tỷ trọng lớn là doanh nghiệp quy mô nhỏ và hộ kinh doanh. Các rào cản chủ yếu bao gồm hạn chế trong tiếp cận nguồn lực, môi trường

thể chế chưa thực sự thuận lợi, chất lượng nguồn nhân lực còn hạn chế và đặc biệt là nhận thức, hiểu biết pháp luật của doanh nghiệp chưa đầy đủ.

Do đó, phát triển kinh tế tư nhân cần được tiếp cận theo một lộ trình phù hợp với thực tiễn, thay vì chỉ tập trung vào mở rộng quy mô. Trọng tâm trước hết là chuẩn bị con người, thông qua nâng cao năng lực quản trị, kỹ năng kinh doanh và hiểu biết pháp luật cho doanh nghiệp. Đồng thời, cần chuẩn bị mô hình phát triển phù hợp, hướng tới tổ chức lại sản xuất theo chuỗi giá trị, gắn kết giữa doanh nghiệp nhỏ với hợp tác xã và doanh nghiệp dẫn dắt.

Bên cạnh đó, việc tăng cường tập huấn và rèn luyện cần được thực hiện thường xuyên, không chỉ dừng ở phổ biến chính sách mà phải gắn với thực hành, hỗ trợ trực tiếp cho doanh nghiệp trong quá trình hoạt động. Trên cơ sở đó, các chính sách và mô hình cần được thử nghiệm và điều chỉnh linh hoạt, phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương, tránh áp dụng máy móc.

Kết luận của nghiên cứu cũng nhấn mạnh yêu cầu cần nhìn nhận một cách trung thực các hạn chế hiện tại của khu vực kinh tế tư nhân, từ quy mô, năng lực cạnh tranh đến nhận thức pháp luật, để từ đó có giải pháp điều chỉnh kịp thời và hiệu quả. Việc đi vào các giải pháp cụ thể, có lộ trình rõ ràng và phù hợp với đặc điểm sản xuất nhỏ lẻ, phân tán sẽ là điều kiện quan trọng để khu vực kinh tế tư nhân phát triển bền vững, đóng góp hiệu quả hơn vào tăng trưởng kinh tế địa phương, phù hợp với định hướng của Nghị quyết số 68-NQ/TW trong giai đoạn tới ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Bộ Chính trị (2025). Nghị quyết số 68-NQ/TW ngày 4/5/2025 về phát triển kinh tế tư nhân.
Đỗ Vũ Phương Anh, Trần Minh Tuấn, Lê Quốc Huy (2022). Phát triển tập đoàn kinh tế tư nhân tại Việt Nam: Thực trạng và giải pháp. Tạp chí Kinh tế và Phát triển, 301, 25-32.
Hoàng Minh Đức, Nguyễn Thị Yến, Hoàng Thị Hồng Đào (2021). Một số vấn đề thực trạng về rào cản cản trở phát triển kinh tế tư nhân trên địa bàn huyện Khoái Châu, tỉnh Hưng Yên. Tạp chí Khoa học và Công nghệ - Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên, 30, 86-94.

Hoàng Thị Thắm (2025). Phát triển kinh tế tư nhân ở Việt Nam: Thực trạng và những vấn đề đặt ra. Tạp chí Khoa học và Công nghệ - Trường Đại học Thái Nguyên, 230(16), 354-360.

Nguyễn Hồng Sơn (2017). Phát triển khu vực kinh tế tư nhân ở Việt Nam: Những rào cản và giải pháp khắc phục. Tạp chí Kinh tế và Quản lý số, 22, 6-11.

Nguyễn Hữu Hải, Nguyễn Văn Trọng (2025). Phát triển kinh tế tư nhân ở Việt Nam: Rào cản và giải pháp. Tạp chí Nghiên cứu Khoa học và Phát triển, 10-18.

Ủy ban nhân dân tỉnh Đồng Tháp (2026). Báo cáo tình hình phát triển kinh tế - xã hội năm 2025 và phương hướng năm 2026.

Ngày nhận bài: 2/3/2026
Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 18/3/2026
Ngày chấp nhận đăng bài: 3/4/2026

CURRENT STATUS AND DEVELOPMENT CHALLENGES
OF THE PRIVATE SECTOR:
EVIDENCE FROM DONG THAP PROVINCE

● TRAN NGUYEN MINH NHAT¹
● DUONG HUU TUYEN²

¹People’s Procuracy of Dong Thap Province
²University of Transport and Communications

ABSTRACT:

This study examines the current state and determinants of private sector development in Dong Thap province within the context of implementing Resolution No. 68-NQ/TW on private sector development. Employing a mixed-methods approach, the research draws on both secondary data and primary data collected from a survey of 156 private enterprises conducted in March 2025. The findings indicate that the private sector has expanded markedly in scale and contributed positively to local economic growth; however, its development remains structurally imbalanced across sectors and firm sizes. Building on these findings, the study advances policy implications aimed at strengthening the institutional environment, improving access to finance, upgrading human capital, and fostering value chain integration to enhance the quality, resilience, and long-term sustainability of the private sector.

Keywords: private sector, Dong Thap, enterprises, influencing factors, policy.